

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci

Autor: Helena Neumannová

Název: Jazyková kvalifikace vysokoškoláků ekonomického směru na trhu pracovních příležitostí. Specifika Euroregionu

Nisa

Určeno: doktorské studium v oboru Pedagogika

Disertační práce H. Neumannové se zabývá problematikou jazykové vybavenosti absolventů hospodářských oborů a možnostmi jejich uplatnění ve specifických podmínkách Euroregionu Nisa, významného „trojúhelníku“ spojujícího Českou republiku, Polsko a Spolkovou republiku Německo.

Obsah disertační práce má interdisciplinární charakter se snahou propojit aspekty pedagogické, ekonomické, sociologické s otázkami a problémy vzdělávací politiky. Její rozsáhlá teoretická část (103 stran textu) je koncipována v duchu deduktivní logiky. Po úvodu, kde je představeno téma disertační práce, její cíle, výchozí otázky a zformulovány pracovní hypotézy, autorka činí nárys obsahu první části práce. Kapitoly začínají popisem a analýzou obecných otázek Evropské unie a regionální politiky a jsou dále konkretizovány specifiky Euroregionu Nisa a postavením absolventa vysoké školy na trhu práce v ERN. Závěrečná kapitola teoretické části, Vzdělávací politika v ČR a mezinárodní aspekty, se této logice trochu vymyká. Teoretická část se opírá o poznatky zformulované v monografiích, ve významných dokumentech České vzdělávací politiky a EU, o internetové zdroje a v neposlední řadě o analýzu vzdělanostní úrovně PISA. Nové, respektive veřejnosti méně známé poznatky, přináší disertační práce v kapitole 3.2. Vzdělávací instituce v Euroregionu Nisa a jejich role a v kapitolách následujících.

Na straně 103 začíná druhá část práce, která se týká výzkumu jazykových znalostí u studentů Hospodářské fakulty Technické univerzity v Liberci, a která sleduje několik cílů. Hlavním cílem je zodpovězení výchozích otázek a ověření pracovních hypotéz. Cílovou skupinou byli studenti, kteří v akademické roce

2003/04 absolvovali přijímací řízení na Hospodářskou fakultu a v rámci souhrnné zkoušky z německého jazyka se na konci studia podrobili testu. Didaktický test a evaluační dotazník byly základními metodami a technikami výzkumu. Dotazník autorka vyhodnocovala programem MS Excel a výsledné tabulky se souhrnnými údaji za všechny dotazníky pomocí maticových vzorců v Excelu.

K výzkumné části práce bych přičinil několik poznámek a položil několik dotazů, které by se mohly stát předmětem rozpravy o disertační práci.

1. V části Metodologické řešení disertační práce (s.18) autorka uvádí, že výzkumným cílem je „**zmapování posunu**“ ve znalostech.... Co tento termín znamená?

2. Výsledky šetření (s.20) budou mít zásadní vliv především na sylabus německého odborného jazyka. Zde se naskytá otázka, zda podobná šetření si neprovádí katedra sama v rámci svého akčního výzkumu a zda je to téma pro disertační práci. Jak se na základě šetření autorky sylabus změnil?

3. Jakým způsobem byly stanoveny 3 pracovní hypotézy a jak byly testovány?

4. Tvzení na s. 139, že explorativní metody výzkumného šetření potvrdily, že absolvent HF TUL „**by měl být schopen umět...**“ by mohlo by být blíže vysvětleno.

5. Jak souvisí správný závěr autorky v posledním odstavci s. 133 s odkazem na citát J. Pelikána? Je faktem, že závěry v exaktních vědách mají univerzálnější platnost než v sociálních vědách, kam pedagogika patří. Opakovaná šetření ale nepochybně zvyšují míru pravděpodobnosti i v sociálních vědách.

6. Autorka zvolila metody výzkumu ve vztahu k cílům disertační práce. To je správné. Je ale otázkou možnost použití i jiných metod explorativního pedagogického výzkumu při zjišťování výstupních jazykových znalostí v souvislosti s jejich utvářením na vysoké škole. Mám na mysli například klasický experiment, zřejmě jediný prostředek v společenských vědách, který umožňuje ustavit důkaz o kauzalitě, zjištění kauzální závislosti. Porovnání výsledků o kontrolních a experimentálních skupin studentů by mohlo exaktnějším způsobem přispět jak k vytvoření nové kvality sylabu německého odborného jazyka, tak ke způsobu výuky.

Výše uvedené poznámky jsou ale jen námětem k diskusi a obhajobě, ponechávám na autorce, jak s nimi naloží.

Závěrem konstatuji, že disertační práce H. Neumannové splňuje nároky kladené na disertační práce, a i přes některé formální nedostatky doporučuji, aby v případě úspěšné obhajoby byl autorce udělen titul Ph.D.

V Liberci, 8. září 2008

Doc. Dr. Josef Horák, CSc.
oponent